

آمبولی چیست؟

توده ای است که از لخته خون، چربی یا هوا تشکیل می شود. شایع ترین منبع برای آمبولی ریه، لخته هایی است که در یکی از سیاهرگ های عمقی ساق پا، ران یا لگن شکل می گیرد. این توده ها با گذشتن از قلب به یکی از سرخرگ های ریه رسیده و انسداد ایجاد می کنند که نیازمند اقدامات فوری پزشکی است.

عوامل خطر:

- ✓ استراحت طولانی در بستر به علت بیماری
- ✓ شکستگی ها یا اعمال جراحی ارتوپدی بر روی استخوان های بلند مثل ران یا بازو
- ✓ نشستن طولانی مدت در یک حالت ثابت به عنوان مثال در مسافرت با هواپیما
- ✓ مصرف دخانیات (به ویژه سیگار)
- ✓ مصرف قرص های ضد بارداری
- ✓ سن بالای ۶۰ سال
- ✓ چاقی
- ✓ افزایش میزان انعقادپذیری خون به دلیل بیماری های خونی
- ✓ حاملگی و دوره ی پس از زایمان
- ✓ نارسائی احتقانی قلب و اختلالات ریتم قلب
- ✓ سرطان های پیشرفته
- ✓ فشارخون بالا
- ✓ دیابت و چربی خون بالا

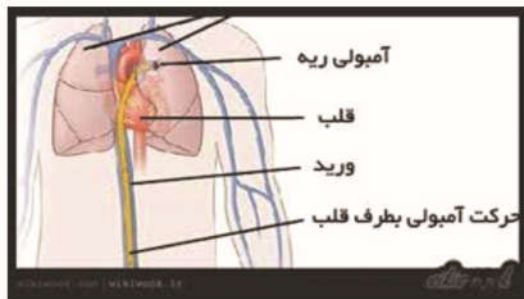
علائم:

- ✓ تنگی نفس و تنفس تند (معمولاً با شروع ناگهانی)
- ✓ درد قفسه سینه هنگام نفس کشیدن
- ✓ تندی ضربان قلب
- ✓ سیانوز (آبی و کبود شدن انتهای انگشتان، لب ها، صورت یا مخاط ها به علت کمبود اکسیژن)
- ✓ تعریق زیاد
- ✓ سرفه، گاهی همراه با خلط خونی
- ✓ سنکوپ، غش یا حالت غش پیدا کردن (در موارد شدید)

پیشگیری:

- ✓ قطع دخانیات
- ✓ منع مصرف داروهای ضد بارداری استروژنی
- ✓ خودداری از استراحت طولانی در بستر
- ✓ پرهیز از نشستن یا ایستادن طولانی مدت و پرهیز از روی هم انداختن پاها به هنگام نشستن
- ✓ حرکت زودهنگام و راه رفتن پس از جراحی
- ✓ دوری از جراحی های غیر ضروری
- ✓ در سفر هر ۱ تا ۲ ساعت، زمانی ایستاده و راه بروید و مایعات زیاد مصرف کنید

- ✓ استفاده از داروهای ضد انعقاد (هپارین، انوکسپارین) در شرایط بی حرکتی طولانی مدت با دستور پزشک
- ✓ کنترل فشارخون، دیابت و چربی خون
- ✓ استفاده از جوراب کشی در دوره نقاهت

اقدامات تشخیصی:

- ✓ عکس برداری از قفسه ی سینه
- ✓ آزمایش خون
- ✓ نوارقلب
- ✓ سی تی اسکن قفسه سینه (سی تی آنژیوگرافی)

درمان:

- ✓ استراحت در تخت و اکسیژن درمانی
- ✓ درمان علت زمینه ای
- ✓ داروهای ضدانعقاد مانند هپارین، وارفارین، ریواروکسابان (زالربان)
- ✓ داروهای حل کننده ی لخته (استرپتوکیناز، اوروکیناز)
- ✓ استفاده از جوراب های ضد آمبولی
- ✓ جراحی (قرار دادن یک صافی به شکل چتر، در رگ بزرگ منتهی به قلب و ریه برای جلوگیری از گذر لخته ها به سمت قلب یا باز کردن سرخرگ ریه و خارج کردن لخته از آن) در صورتی که داروهای ضد انعقاد منع مصرف داشته باشند.

مراقبت در منزل :

- ✓ تا هنگام برطرف شدن علائم التهابی ناشی از لخته شدن خون، در بستر استراحت کنید
- ✓ داروهای خود را طبق دستور مصرف نمایید
- ✓ اگر با داروی ضد انعقاد وارفارین یا ریواروکسابان (زالربان) مرخص شده اید، از انجام فعالیت هایی که سبب آسیب و خونریزی می شود اجتناب کنید مثل استفاده از مسواک سفت یا نخ دندان، تراشیدن با لبه ی تیغ به طور مستقیم، ورزش های تماسی یا فعالیت هایی مانند باغبانی
- ✓ بعضی از مواد غذایی سبب افزایش اثر داروهای ضد انعقاد و خونریزی می شوند و بعضی سبب کاهش اثر داروها و تشکیل لخته می شوند (مانند چای سبز، کلم، اسفناج، پیاز، کاهو، شلغم، ماهی، جگر، ویتامین K)، در مصرف آنها احتیاط کنید
- ✓ بعضی از داروها سبب افزایش اثر ضد انعقادها و خونریزی می شوند (مانند آنتی بیوتیکها و فنی توئین) و بعضی از داروها سبب کاهش اثر ضد انعقادها و تشکیل لخته می شوند (مانند آنتی اسیدها، ادرار آورها، ضدحاملگی های خوراکی و خواب آورها) که

باید از مصرف آنها خودداری شود

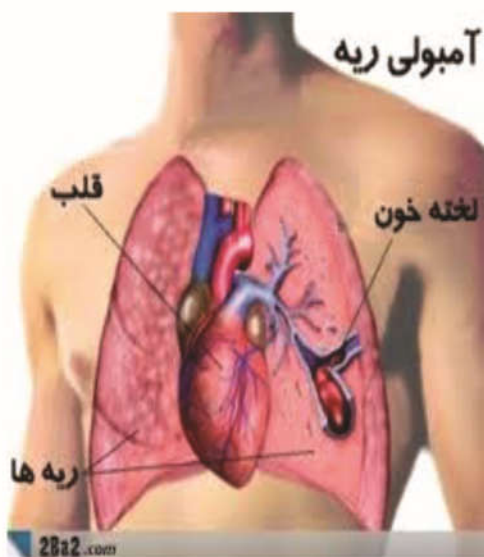
- ✓ انجام آزمایش های دوره ای PT و INR در مصرف داروی وارفارین پیگیری شود
- ✓ در صورت داشتن علائم ورم یا درد پاها، تب، درد تیز و ناگهانی در قفسه ی سینه، کوتاهی نفس ها یا افزایش تعداد تنفس، سرفه همراه با خلط خونی و خونریزی غیر معمول، بلافاصله به پزشک اطلاع دهید
- ✓ بهترین زمان مصرف وارفارین ساعت ۵ تا ۶ عصر می باشد
- ✓ در صورت بروز خونریزی شدید از پوست، بینی و دهان، خون در ادرار، استفراغ خونی، خلط یا مدفوع خونی، شدید شدن خونریزی ماهانه، کبودی شدید، درد شدید پشت یا شکم به طور ناگهانی به پزشک معالج گزارش دهید
- ✓ از مصرف وارفارین همراه با غذا خودداری کنید
- ✓ بهتر است قرص ریواروکسابان همراه با غذا مصرف شود
- ✓ مصرف سیگار و الکل را ترک کنید
- ✓ از پوشیدن لباس تنگ، کمربند و جوراب خیلی تنگ اجتناب کنید
- ✓ از ماساژ نواحی که امکان تشکیل لخته دارد اجتناب کنید
- ✓ ورزش های معمولی مثل راه رفتن را انجام دهید و ورزش در حد تحمل همراه با دوره های استراحت داشته باشید

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی رفسنجان

بیمارستان حضرت علی ابن ابیطالب (ع)

آمبولی ریه

واحد آموزش به بیمار

پاییز ۱۳۹۸

(ویرایش سوم)